

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17-17 נ' ס'

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

ישראלה קראי גירון

אספרנצה אלון

המערער א' ס' ת"ז *****
ע"י ב"כ עוה"ד ג.סולן ואח'

נגד

המשיבה כ' ס' ת"ז *****
ע"י ב"כ עוה"ד ל. רידר ואח'

1

פסק דין

2

3

השופט ס. ג'יוסי [אב"ד]

4

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופט טל פפרני) מיום 17.10.2017

5

במסגרת תמ"ש 21377-12-15 ותמ"ש 21453-12-15, אשר קיבל באופן חלקי את תביעתה הרכושית של ד"ר

6

כ' ס' (להלן: "המשיבה") כנגד בעלה לשעבר ד"ר א' ס' (להלן: "המערער"), ודחה את תביעתה למזונות אישה.

7

8

2. הצדדים הינם בני זוג לשעבר, שנישאו ז'יז ביום 14.6.1983. מנישואין אלו נולדו לצדדים שלושה

9

ילדים שכינם כולם בגירים: ש' ס' יליד. **.*. (להלן: "ש"י"), ש' ס' יליד. **.*. (להלן: "ש"י") וש' ס' יליד. **.*.

10

(להלן: "ש"י").

11

12

המערער יליד 1961, רופא מומחה *****.

13

14

המשיבה, ילידת 1963, דוקטור ב***** ומומחית ל***** **.*.

15

16

3. הצדדים חיים בנפרד מיום 21.11.2015.

17

18

4. במסגרת הדיון שהתקיים לפני בית משפט קמא ביום 22.3.2016, הגיעו הצדדים להסכמה כי המועד

19

הקובע לצורך איזון המשאבים, הוא ביום הגשת התביעה הרכושית, קרי 10.12.2015 (להלן: "המועד

20

הקובע").

21

22

5. מיד לאחר נישואיהם רכשו הצדדים דירה המצויה ברחוב ***** ב***** (להלן: "הדירה") בסיוע

23

מצד הוריהם ולאחר שנטלו הלוואת משכנתא, והיא נרשמה על שם שניהם בחלקים שווים עוד ביום 2.5.1984.

24

בנם של הצדדים – ש', מתגורר בדירה זו ואין מחלוקת כי היא משותפת לשניהם.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ש' נ' ס'

1
2 כשמונה שנים לאחר נישואי הצדדים, קיבלה המשיבה מאביה ובמתנה מגרש המצוי ברחוב ה*** * ב*****,
3 הידוע כחלקה ** בגוש ***** ב*****, ומיד בסמוך לכך נבנה הבית הקיים שם ובו התגוררו הצדדים (להלן:
4 "הבית"). תצהיר העברת הזכויות למשיבה נחתם ביום 17.6.1991, ומלוא זכויות הבעלות במגרש נרשמו על
5 שמה בלשכת רישום המקרקעין ביום 2.12.1991. באשר לבנית הבית, אין חולק כי זו מומנה ע"י אביה של
6 המשיבה, אולם המערער טען כי חמיו העניק את המגרש ואת הבית במתנה לבני הזוג, וכי הוא השביח את
7 הבית והשקיע בו רבות.

8
9 למשיבה זכויות בשטח חקלאי הידוע כחלקה ** בגוש ***** במועצה ***** (נספח 45 לכתב התביעה
10 הרכושית), אשר הועברו לה בשלמות על-ידי אביה, ונרשמו על שמה ביום 22.11.2012. אין מחלוקת כי עסקין
11 בנכס חיצוני והוא מוחרג מאיזון המשאבים.

12
13 6. בשנת 1993 כתב המערער מכתב בו הודה כי אין לו רכוש וכספים.

14
15 ביום 13.9.2015 חתם המערער על הסכם שכותרתו "הסדר ממון" במסגרתו אישר בין היתר, כי הבית
16 והמגרש עליו נבנה ניתנו למשיבה במתנה על-ידי אביה, בנוסף לתמיכה כלכלית חודשית שניתנה בעבר
17 לצדדים, לטובת הוצאות המחייה השוטפות.

18 במסגרת אותו הסכם אישר המערער כי אין לו כל דרישות ותביעות בנוגע לבית ומכונית ה*****
19 השייכים בלעדית למשיבה. עוד הוסכם שם כי עם פטירת המשיבה יעבור כל הרכוש המאוזכר בהסכם
20 לשלושת ילדיהם ויחולק ביניהם שווה בשווה. בנוסף צוין כי המערער חותם על ההסכם בדעה צלולה
21 ובנוכחות ילדיו ש' ו-ש' (להלן: "ההסכם").

22 ההסכם ונסיבות עריכתו עמדו במוקד המחלוקת בפני בית משפט קמא, והוא הורה כדלקמן:

23
24 "אני החתום מטה, ס' א'...מאשר כי הבית ברחוב ה*** * , בו אני גר ניתן במתנה
25 מאבא של אשתי, כ'...ד' ל' אבא של כ' נתן במתנה את האדמה ואת הבנייה של
26 הבית ותמך בנו כלכלית למחייה החודשית. אני מאשר שאין לי שום דרישות
27 ותביעות לגבי הרכוש שנצבר במסגרת הנישואין לגבי הבית ולגבי המכונית
28 ה*****...לגבי הרכוש שבתוך הבית אני מתחייב להמשיך ולקיים את כ' והבנים
29 עכשיו ובעתיד. במקרה של מותה של אשתי, כ', יעבור כל הרכוש שווה בשווה
30 לשלושת הילדים ש' ו-ש'. אני חותם בדעה צלולה בעדות ילדי ש' ו-ש'".

31
32 7. בית משפט קמא מינה את ירון וקנין – רו"ח ואקטואר, לצורך עריכת חוות דעת אקטוארית לאיזון
33 הזכויות בנות האיזון אותן צברו הצדדים מיום הנישואין - 14.6.1983, ועד למועד הקובע - 10.12.2015.

34
35
36

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 בהתאם לחוות דעת המומחה שכרה הממוצע של המשיבה ערב המועד הקובע עמד על סך חודשי של 10,344
2 ₪. לעומתה, המערער שנכון למועד הקובע ניהל חברה שבבעלותו אשר עסקה במתן שירותים רפואיים, בעיקר
3 למבוטחי קופת חולים *****, השתכר סך של 41,964 ₪ בממוצע לחודש.
4

5 עם זאת בתקופת ניהול ההליכים בבית משפט קמא חלה הפחתה ניכרת בהכנסותיהם של שני בני
6 הזוג. המשיבה טענה, כי חלה ירידה משמעותית בשכרה, והוסיפה כי במהלך השנים המערער ביקש ממנה
7 להשקיע את מירב מרצה בגידול הילדים וטיפול המשפחה כך שהתקדמותה התעסוקתית נפגמה, ואילו
8 המערער טען, כי פעילות החברה אותה ניהל בעיקר למבוטחי קופת חולים ***** הוקפאה, ועל כן חלה ירידה
9 בהכנסותיו.

10
11 8. כמו כן, מינה בית משפט קמא מומחה נוסף מטעמו, השמאי רענן הלר, לצורך אומדן זכויות הצדדים
12 בנכסי המקרקעין השונים והערכת שווים. בהתאם לחוות דעתו, הבית הוערך ב- 2,100,000 ₪, ואילו הדירה
13 ב- 650,000 ₪.
14

פסק דינו של בית משפט קמא:

15
16
17 9. באשר לאיזון המשאבים אימץ בית משפט קמא את חוות דעת המומחה, ופסק כי המשיבה זכאית
18 לתשלום חודשי מאת המערער בסך של 5,658 ₪ למשך 24 חודשים, בגין פערי השתכרות ומוניטין אישי של
19 המערער, כמו גם לסכומים נוספים הנגזרים מקופות הגמל והזכויות הסוציאליות שנצברו במהלך החיים
20 המשותפים.
21

22 10. באשר לזכויות בבית נקבע, כי לא עלה בידי המערער להצביע על אותו "דבר מה נוסף" הדרוש
23 להוכחת הדרוש להוכחת שיתוף בנכס זה, אשר כאמור נתקבל במתנה מאביה של המשיבה.
24 כמו כן נקבע, כי לא עלה בידי המערער להציג ראיות שיתמכו בטענתו כי הבית נבנה מכספים משותפים של
25 הצדדים. זאת בנוסף לחתימת המערער על ההסכם שנערך לאחר הנישואין, במסגרתו אישר כי בית המגורים
26 הינו בבעלותה הבלעדית של המשיבה. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי אומנם ההסכם לא אושר ומשכך הוא
27 נעדר תוקף של הסכם ממון, אך בפסיקה הכירו במקרים חריגים בתוקפו המחייב של הסכם כזה, וכי מכל
28 מקום, המדובר בראיה נוספת ומצטברת לכלל הראיות המצויות בתיק, המובילות לאותה מסקנה.
29

30 11. באשר לדירה קבע בית משפט קמא כי היא שייכת לצדדים בחלקים שווים ועל כן ניתן צו לפירוק
31 השיתוף בדירה זו וחלוקת כספי התמורה ביניהם באופן שווה. באופן דומה נקבע כי תכולת הדירה, רכבי
32 הצדדים ומיטלטלין נוספים יחולקו בין הצדדים באופן שווה.
33

34 עוד נקבע בפסק הדין, כי על המערער להחזיר למשיבה מחצית מהכספים אותם העביר לבת זוגו
35 מתוך הקופה המשותפת, מבלי שקיבל הסכמת המשיבה. מאחר ולא הוצגו ראיות מדויקות על גובהם של
36 אלה, העריך בית משפט קמא על דרך האומדנה את סכומי הכסף שנמשכו מהקופה המשותפת והעמידם על
37 סך של 240,000 ₪. על כן נקבע כי על המערער להשיב למשיבה מחצית מהסך האמור, קרי 120,000 ₪ ב-20
38 תשלומים חודשיים שווים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1
2 12. המערער מיאן להשלים עם פסק הדין והגיש ערעורו זה במסגרתו ביקש להשיג על שתיים אלה:
3 דחיית טענתו בדבר שיתוף בבית וכן חיובו בתשלום סך של 120,000 ₪ למשיבה.
4

טענות הצדדים

5
6
7 13. טענות המערער: לשיטת המערער, טעה בית משפט קמא עת קבע כי הזכויות בבית אינן משותפות
8 לשני הצדדים בהיעדר כוונת שיתוף ומאחר ומדובר ב"נכס חיצוני". כמו כן שגה משחייב אותו
9 להחזיר למשיבה סך של 120,000 ₪. וביתר פירוט:
10 א. הזכויות בבית הוטמעו ברכוש המשותף של הצדדים, ועצם רישום הזכויות על שם מי מהצדדים
11 אינו יכול לפגום בזכות הצד השני לקבל מחציתן. קביעת בית משפט קמא מנוגדת לעקרונות
12 הצדק הטבעי ופוגמת בעיקרון ההסתמכות של המערער.
13 ב. המשיבה סייעה לאביה בעבודה ב*** שהיה בבעלותו ולאחר מכן במכירתו. מאחר והיא לא
14 קיבלה שכר עבור עבודתה, אך סביר כי אביה ירצה לתגמל אותה באמצעות הקניית הזכויות
15 במגרש עליו נבנה הבית ומתן סיוע כספי לטובת הקמת בית הצדדים על גביו.
16 ג. המערער גילה לראשונה כי הוא לא רשום כבעלים במחצית בבית רק בעת שהמשיבה הגישה את
17 התביעות כנגדו.
18 ד. ההסכם שערך המערער בכתב ידו נחתם תחת לחץ ואיומים מצד המשיבה. ההסכם לא אושר
19 בפני ערכאה משפטית ומשכך נעדר תוקף.
20 ה. הצדדים השקיעו לאורך כל תקופת החיים המשותפים בתחזוקת הבית ובשיפוצו מכספים
21 משותפים. המערער לא שמר על קבלות שכן לא סבר כי יידרש להציגם בהליך משפטי עתידי.
22 כמו כן הצדדים רכשו במהלך החיים המשותפים את מלוא תכולת הבית שכללה רהיטים
23 ומכשירי חשמל.
24 ו. המשיבה לא הזמינה את בת זוגו של המערער לעדות ולא חקרה אותה על הסכומים שנמשכו
25 מהחשבון המשותף. כמו כן תביעה כספית יש להוכיח באמצעות הצגת ראיות, ובענייננו לא הוכח
26 גובה הסכום שנמשך מהחשבון.

14. טענות המשיבה:

27
28
29 המשיבה סומכת את שתי ידיה על פסק דינו של בית משפט קמא, וסבורה כי יש לדחות את הערעור
30 במלואו. וכך טענה:
31 א. על פי סעי' 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג – 1973 (להלן: "חוק יחסי ממון") הסדר איזון
32 המשאבים לא יחול על נכסים שנתקבלו בירושה או במתנה לפני הנישואין או במהלכם, ואין
33 בנישואין או בקיומם כדי לפגוע בכך. מדובר בנכסים חיצוניים שאין לאזנם, ואין זה משנה אם
34 הצדדים היו נשואים למשך תקופה ממושכת.
35 ב. הבית נבנה מכספי אבי המשיבה, נותן המתנה, על אדמה המצויה בבעלותו כשכוונתו הייתה
36 להעניקם במתנה אך לבתו היחידה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-11-70006 ס' נ' ס'

- 1 ג. להסכם תוקף משפטי מחייב, ולמצער, יש לראות בו כחווה רגיל או מסמך הצהרת כוונות, אף
2 אם אינו עולה כדי "הסכם ממון", מאחר ולא אושר על-ידי ערכאה שיפוטית.
3 ד. טענות המערער בדבר איומים ולחץ מצד המשיבה במועד החתימה על ההסכם אינן מתיישבות
4 עם העובדה כי במסגרתו המשיבה לא נכסה לעצמה נכסים נוספים, אשר פורטו בתביעתה
5 הרכושית. בנם של הצדדים, ש', שהיה נוכח בזמן עריכת ההסכם, אישר בעדותו את נסיבות
6 עריכתו ע"י אביו וחתימתו עליו, בהיעדר כל לחץ או כפייה.
7 ה. המערער לא הציג ראיה כלשהי בדבר השקעות בבית.
8 ו. המערער הודה בכתב ובעל-פה בגזל שנעשה לטובת בת זוגו הנוכחית מהחשבון המשותף של
9 הצדדים, ועל כן המשיבה זכאית לקבל את הכספים שנפסקו לטובתה.
10

דיון והכרעה:

- 11
12
13 15. ראוי לומר כבר עתה; לא ראיתי הצדקה להתערב בקביעות בית משפט קמא ובממצאיו, ואציע לחברי
14 לדחות את הערעור. בית משפט קמא הכריע באופן סדור ובהיר במחלוקות שהתעוררו לפניו, שלל קיומו של
15 שיתוף בבית, וקיבל תביעת המשיבה להשבת כספים בגין משיכות שביצע המערער מהחשבון המשותף לטובת
16 בת זוגו, שלא בהסכמת המשיבה.
17
18 16. כידוע, הליך הערעור לא נועד לשמש במה לדיון מבראשית בכל הטענות העובדתיות שנדונו והוכרעו
19 על-ידי הערכאה הדיונית. התערבות בקביעות עובדתיות ובממצאי מהימנות תיעשה בהתקיים נסיבות
20 מיוחדות וחריגות בלבד, בהן מתגלה שגיאה בולטת על פני החלטתו של בית משפט קמא. כך למשל כאשר
21 ממצאי העובדה אינם מעוגנים כלל בחומר הראיות, או מקום שבו הגרסה העובדתית שאותה אימץ בית
22 משפט קמא, אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם מבחנים של היגיון ושכל ישר (ע"א 10225/02 פרץ
23 נ' פרץ **בוני הנגב** [פורסם בנבו] (15.1.2004)).
24
25 17. המקרה שלפנינו אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה. בגדרי פסק דינו פרש בית משפט קמא את מכלול
26 הראיות, ניתח את ממצאי העובדה שעליהם השתית את מסקנותיו ונימק את פסק דינו כדבעי באופן שאין
27 כל טעם המצדיק התערבות באי אלו מקביעותיו העובדתיות.
28
29 18. אומנם נדמה כי די בכך כדי לדחות את הערעור, עם זאת ועל מנת להפיס את דעתו של המערער אדון
30 בטענותיו באופן מפורט.
31

שיתוף ספציפי בבית?

- 32
33
34 19. כאמור, הצדדים נישאו זל"ז בשנת 1983 ולפיכך חל עליהם חוק יחסי ממון, הקובע את שיטת
35 השיתוף הדחוי שמשמעותה הפרדה מוחלטת בין נכסי בני הזוג במהלך הנישואין (סעיף 4 לחוק). עם פקיעת
36 הנישואין מחמת פרידה או פטירה, או במועדים מוקדמים יותר ובתנאי שחל קרע בחיי הנישואין, מתחלק
37 הרכוש בין בני הזוג בהתאם לשווי כלל נכסיהם למעט נכסים מסוימים - חיצוניים המפורטים בסעיף 5 לחוק

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ש' 17-11-17 ס' נ' ס'

1 יחסי ממון ובין היתר: נכסים שהיו לבני הזוג ערב הנישואין; נכסים שהתקבלו במתנה או בירושה בתקופת
2 הנישואין; או נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששווים לא יאוזן ביניהם.

3
4 20. חרף לשונו המפורשת של החוק, הכירה הפסיקה בהסדר שיתוף זוגי ספציפי מכוח הדין הכללי
5 ובעיקר מכוח דיני החוזים ודיני הקניין. לסוגיית השיתוף הספציפי וסקירת פסקי הדין המרכזיים בנושא זה
6 התייחסתי בפסק דיני בת"א 30791-05-15 אבו רומי נ' פלאח ואח' (פורסם בנבו) [2/5/16] ואחזור על עיקרי
7 הדברים שנאמרו שם.

8
9 חרף לשונו המפורשת של חוק יחסי ממון, מצאה הפסיקה דרך להחיל את השיתוף הזוגי גם כאשר בני הזוג
10 נישאו לאחר ה-01.01.1974. הבסיס הראשוני לשיתוף המבוסס על הדין הכללי נמצא בחוות דעתה של
11 השופטת שטרסברג-כהן בפרשת יעקובי-קנובלר לפיה ניתן להכיר בהסדר שיתוף זוגי נקודתי מכוח הדין
12 הכללי, בעיקר דיני החוזים והקניין, תוך ריכוך הדרישות הפורמליות שהיו מקשות על הכרה בשיתוף כזה
13 בנסיבות לא משפחתיות, כשהנכס רשום על שם אחד הצדדים:

14
15 "ברור מתוך סעיף זה [סעיף 4 – ט' ש' כ'], שהדין החל על בני הזוג במהלך חיי
16 הנישואין באשר לזכויותיהם ברכוש הוא הדין הכללי. אם קיים רכוש שנרשם על
17 שם אחד אלא שהרישום איננו משקף אל נכון את הבעלות האמיתית בו, או שקיים
18 רכוש בלתי רשום שלא ניתן לזהות של מי הוא, יש לקבוע את הבעלות לאשורה לפי
19 הדין הכללי, שיפורש בגמישות ובהתאמה למסגרת השיתוף שבה חיים השניים
20 שהרכוש נצבר על-ידיהם. כאן מתקרב הדין הכללי לחזקת השיתוף לפחות ככל
21 שהייתה בתחילת דרכה. על-מנת לקבוע את זכויות כל אחד מבני הזוג ברכוש
22 במהלך חיי הנישואין, ניתן לפנות לדיני החוזים, לדיני הקניין, לדיני הנאמנות,
23 לדיני השליחות, לדיני עשיית עושר ולא במשפט, לעקרון תום הלב ולכל אותם כלים
24 הנתונים בידינו, כדי לקבוע בעלות אמיתית ולא פורמאלית ברכוש. כל זה ייעשה
25 תוך התייחסות למערכת היחסים המיוחדת של השותפות הנובעת מחיי הנישואין,
26 כשם שבמישורי משפט אחרים מגמשת את עצמה הפרשנות המשפטית
27 לסיטואציות המיוחדות שבהן מיושם הדין הרלוואנטי. יכול שהתוצאה לגבי קביעת
28 הזכויות ברכוש תהיה דומה וקרובה לתוצאה המתקבלת מחזקת השיתוף, אבל בכל
29 מקרה לא תהיה היא פרי הפעלת חזקת השיתוף עצמה אלא פרי הפעלת הדין הכללי
30 בהתאמה, במסגרת ההסדר המיוחד שמצא את ביטויו בחוק. כל זאת לעניין זיהוי
31 הבעלות על הרכוש". (פרשת יעקובי, עמ' 621)

32
33
34 21. ובכן, טענת אחד מבני הזוג לזכויות בנכס שרשום על שם בן הזוג השני, יכולה להתבסס על
35 הדין הכללי, אך לא על חזקת השיתוף, אשר לגביה נקבע שאינה חלה במקביל להסדר איזון
36 המשאבים שבחוק יחסי ממון (דעת הרוב בפרשת יעקובי, עמ' 589-585; עניין אבו רומי, עמ' 182-

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 183). נטל ההוכחה מוטל, מטבע הדברים, על בן הזוג שאינו רשום כבעלים של הנכס, שהינו בבחינת
2 "המוציא מחברו".

3
4
5 בשורה של פסקי דין מאוחרים נפסק, כי ניתן ליצור שיתוף ספציפי, מכוח הדין הכללי, במקביל
6 למשטר הרכושי הקבוע ב**חוק יחסי ממון** :

7 "בהתאם לגישת הרוב בע"א 1915/91, יעקובי נ' יעקובי
8 וקנובלר נ' קנובלר, פ"ד מט(3) 529, אין בהוראותיו של סעיף
9 5 לחוק יחסי ממון כדי למנוע יצירת שיתוף בנכס ספציפי
10 לפי הדין הכללי החל על העניין, לרבות בנכס שנרכש על-ידי
11 אחד מבני-הזוג טרם הנישואין (ראו גם: רע"א 8672/00
12 אבו-רומי נ' אבו-רומי, פ"ד נו(6) 175, בפיסקאות 9-10
13 לפסק-דינה של השופטת שטרסברג-כהן; רע"א 4358/01
14 בר-אל נ' בר-אל, פ"ד נה(5) 856, בפיסקה 4 לפסק-דינו של
15 הנשיא ברק)" (ע"א 7687/04 ששון נ' ששון, פ"ד נט(5) 596,
16 615 – השופטת, כתארה אז, ביניש; בע"מ 10734/06 פלוני נ'
17 פלונית [פורסם בנבו]).

18
19 לעניין זה יפים דבריו של פרופ' פנחס **שיפמן**, **"ואף על פי כן – שיתוף נכסים"**
20 משפטים כ"ו, 399, בעמ' 406 :

21 "מתוך הנסיבות הקונקרטיות של יחסי בני-הזוג המצביעות על
22 חיי-שיתוף ניתן ללמוד על כוונתם לנהוג שיתוף בנכסיהם. כוונה
23 זו איננה מצריכה ראיות פורמאליות, אלא רק הסתכלות על
24 אורח-חיהם של בני הזוג העומדים בפני בית המשפט; אבל אין
25 זו השערה המיוחסת לצדדים מן הדין. לכן, אין לה מקום אם אין
26 לפני בית-המשפט ראיות על נסיבות שניתן להסיק מהן אותה
27 השערה של שיתוף-נכסים".

28
29 22. ניתן לומר כי במקרה שלנו השאלה שהתעוררה הייתה עובדתית - האם הוכיח המערער, והנטל
30 הבסיסי כאמור מוטל עליו, יצירת שיתוף ספציפי בבית, ומהי ההוכחה הנדרשת ממנו על מנת לצאת ידי נטל
31 זה?

32
33 23. כאשר השיתוף מבוסס על הדין הכללי, נדרשת הוכחה קונקרטית פוזיטיבית לכוונת השיתוף. לא די
34 בעצם קיומם של חיי נישואין ממושכים ואלה אינם יוצרים לבדם שיתוף קנייני, גם אם מלווים הם בגידול
35 ילדים :

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ש' 17-11-70006 ס' נ' ס'

1 "לא די בעצם קיומם של חיי נישואין משותפים, אף שהיו ממושכים,
2 כדי לקבוע שיתוף בדירת מגורים מכוח דין כללי, שאם תאמר כן, נמצאת
3 מכניס בדלת אחורית את חזקת השיתוף" (הלכת אבו רומי, עמ' 183).

4
5 24. משמדובר בסיטואציה בה לא חלה חזקת השיתוף הקוגנטית, וכך הוא במקרה שלנו, שיתוף בנכס
6 ספציפי, ייבחן בהתאם לאומד דעתם של בני הזוג, בהתאם להסכמתם וכן לנסיבות חייהם ביחס לנכס
7 הספציפי.

8 אשר לשאלה מה הן אותן נסיבות עובדתיות "נוספות" שיוכחו כוונת שיתוף מכוח הדין הכללי נקבע, כי:

9 "...**"גבולות הגזרה" אינם חדים, אך כך מטבע הדברים: אי אפשר**
10 **לקבוע מראש כללים ברורים באשר לכל האפשרויות שמזמנת**
11 **המציאות האנושית. לכן גם מתלבטים בתי המשפט ממקרה למקרה,**
12 **באשר לנכס הספציפי בו מדובר וכוונת הצדדים לגביו. הפרשנות בה**
13 **דיברנו יסודה בשיקולי הגינות במקרים שבהם הכף נוטה, במכלול**
14 **ההשקעות בנכס, בהתנהגות הצדדים הכרוכה בו, לעבר השיתוף. מובן**
15 **כי הדברים אינם נטולים בעייתיות, כיוון שלעתים קשה לכמת את**
16 **ההשקעות ואת "ההתנהגות ההשקעתית", אך לכן יש לנהוג זהירות**
17 **ביישום, ואולם כאמור קשה לקבוע מראש את גבולותיו המדויקים לכל**
18 **מקרה..."** (בע"מ 10734/06 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 14.03.2007))

19
20 הנה כי כן, על בן הזוג שמבקש שיוקנו לו מחצית הזכויות בנכסים הרשומים על שמו של בן הזוג האחר,
21 כאשר הם נישאו לאחר חקיקת חוק יחסי ממון, מוטל להוכיח – מעבר לקיומם של חיי נישואין משותפים,
22 אף אם ממושכים – קיומו של "דבר מה נוסף" שיעיד על כוונת שיתוף בנכס הספציפי. סקירה של הפסיקה
23 מעלה, כי במרבית המקרים בהם קיבלו בתי המשפט את טענת השיתוף, הוכח כי בוצעו השקעות כספיות
24 משמעותיות בנכס מצידו של בן הזוג הטוען לשיתוף והשקעות אלה היוו "דבר מה נוסף" המעיד על כוונת
25 השיתוף (בע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני (פורסם בנבו, 26.12.2012) והאסמכתאות שם (להלן: "פרשת
26 אלמונית")). הדברים נאמרו ביחס לדירת או בית מגורים, המהווים נכס משפחתי מובהק ובבחינת "גולת
27 הכותרת" של הנכסים המשפחתיים, כאשר ביחס לאלה נוהגים להקל בדרישות הראייתיות, לעומת נכסים
28 אחרים.

29
30 25. עם זאת בבואנו לבחון את משקלו של אותו "דבר מה נוסף" הדרוש לשם הוכחת כוונת שיתוף
31 ספציפי, יש להקל בכל הנוגע לדירת המגורים לעומת נכסים אחרים שהובאו לנישואין על-ידי אחד מבני הזוג
32 (בג"צ 4602/13 פלונית נ' בית הדין הרבני [פורסם בנבו] (18.11.2018)).

33
34 26. בבע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני [פורסם בנבו] (26.12.2012) התעכב כבי' השופט י. עמית על מספר
35 פרמטרים רלוונטיים לשם הכרה בשיתוף ספציפי בדירת המגורים, שאינם בבחינת רשימה סגורה אך יכולים
36 לשמש ככלי עזר יעיל. וכך הוא כותב שם:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ש' 17-11-70006 ס' נ' ס'

- 1
2 " ... (-) האם הדירה נתקבלה בתקופת הנישואין מכוח ירושה או מתנה,
3 שאז נדרשת לטעמי מידה גדולה יותר של הוכחה. הדבר נכון במיוחד לגבי
4 דירה שנתקבלה במתנה במהלך תקופת הנישואין, מן הטעם שיש ליתן
5 משקל לכך שנותן המתנה בחר להעניקה רק לאחד מבני הזוג ולכך שבן
6 הזוג השני הסכים, גם אם בשתיקה, כי הדירה שנתקבלה במתנה תירשם
7 רק על שם בן הזוג מקבל המתנה... (-) אורח חיי הנישואין עד לקרע או
8 עד לגירושין (ככל שתקופת הנישואין קצרה יותר נדרשת מידה רבה יותר
9 של הוכחה לשיתוף בדירה)... (-) שיפוץ מסיבי או תוספת בניה מהותית
10 שמומנה על ידי שני בני הזוג... (-) נסיבות ספציפיות נוספות כגון יצירת
11 מצג בפני בן הזוג השני."
- 12
- 13 27. בחינה של נסיבות המקרה שלפנינו מעלה כי לא עלה בידי המערער לעמוד בנטל ההוכחה הנדרש
14 ממנו לשם הוכחת שיתוף ספציפי. המערער לא הוכיח כי התקיימו נסיבות מיוחדות כדוגמת יצירת מצג של
15 שיתוף מצד בת הזוג שהינה בעלת הזכויות הרשומה או השקעה של סכומי כסף לא מבוטלים בשיפוץ הנכס
16 או השבחתו.
17 יתר על כן לא עלה בידי המערער לעמוד בנטל ההוכחה המוגבר משמדובר במתנה שניתנה למשיבה מאביה,
18 מהלך תקופת החיים המשותפים. בנקודה זו הודה המערער בחקירתו כי אביה של המשיבה העניק למשיבה
19 את המגרש עליו נבנה הבית וגם מימן את בניית הבית. וכך מסר: **"ת: לבית יש את הבסיס וכל התוספות
20 מאז ועד היום, הבסיס הוא נתן. זה נכון שהוא (אביה של המשיבה ס.ג.). בנה את הקירות נתן את האדמה.
21 אין על זה ויכוח בכלל..."** (עמ' 45 שורות 12-13). אמנם די היה בכל אלה כדי להוביל לדחיית תביעת המערער
22 לשיתוף בבית, אלא שעליהם מתווספת עובדת חתימתו על הסכם בו הוא מאשר כי אין לו זכויות בנכס זה.
23 אבוא לנמק.
- 24
- 25 28. מחקירתו של המערער עלה כי עיקר ייחוסו הוא משליך על הטיעון לפיו, הזכויות היו צריכות להירשם
26 על שם שני הצדדים, כפי שנעשה ביתר הרכוש שלא נתקבל במתנה.
27
- 28 ראה לעניין זה חקירתו הנגדית של המערער מהלכה מסר: **"...נכון שאני רופא וזה נחשב אינטיליגנט,
29 היא הלכה עם אביה והלכו ומכרו את האדמות והוא רשם רק את כ' על הבית. אם לא היה רושם
30 אותי והייתי יודע זאת לא הייתי לוקחת את הבית הזה, לא רוצה. כי זה מעליב ופוגע... לשאלת בית
31 המשפט למה חשבתי שהבית רשום על שמי וכי כבר קניתי בית אשיב, אז הייתי בן 20 ומשהו, לא
32 ילד, קרוב לשנות ה-30 וכל מעייני הייתי בהתמחות ולא הקדשתי מחשבה לזה וחייתי עם מחשבה
33 כזו, והיום הונו אותי, רימו אותי, לא הסבירו לי, מה לעשות יש אנשים שלא כ"כ חריפים. היום
34 זה אחרת"** (עמ' 45 שורות 12-29 לפרוט').
- 35
- 36 לנוכח עדות זו, ניתן להבין כי המערער פיתח ציפייה ותקווה, עוד בתחילת הדרך, בסמוך למועד בו
37 העניק חמיו את המגרש למשיבה ובמתנה, ובהיותו כבן 30, מתמחה ברפואה, ושלא על סמך מצג כזה או אחר
38 מצד המשיבה, כי הבית יירשם גם על שמו. מדובר בתקווה שבלב כי כך יירשם, להבדיל מרישום המתחייב

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ש' 17-11-17 עמ"ש

1 על פי הסכם - מפגש רצונות של הצדדים או הסכמה שנלמדה מהתנהגותם והתנהלותם לאורך שנות
2 נישואיהם וחייהם המשותפים, ובשונה מהדירה אותה רכשו הצדדים במשותף, והזכויות בה נרשמו בהתאמה
3 על שם שניהם.

4

5

שיפוץ מסיבי או תוספת בניה מהותית:

6

7 29. אומנם, הצדדים היו נשואים זל"ז למשך תקופה ארוכה, עם זאת לא עלה בידי המערער
8 להוכיח כי בוצע שיפוץ מסיבי בבית, או שנערכה תוספת בניה מהותית שמומנה מחשבונם המשותף של שני
9 הצדדים.

10 המגרש נרשם על שמה של המשיבה בשנת 1991, ולטענת המערער בניית הבית הסתיימה בשנת 1992 (עמ' 44
11 שורות 7-8 לפרוט'). עם זאת מחקירתו הנגדית של המערער עלה כי עד לשנת 1999 לערך עבד כמתמחה
12 לרפואה ומשכך שכרו עמד על כ-6,000 ₪ לחודש בלבד (עמ' 39-40 שורות 32-35, 1-2 לפרוט'). מכך נובע כי
13 לא היה בידו את הממון הנדרש לשם בניית הבית או חלקו מכספים משותפים או לצורך עריכת שיפוצים
14 מסיביים בנכס. חיזוק לאמור ניתן למצוא בעדות בניו של המערער שהצהירו כי עד שנת 1999 הוריהם חיו
15 בצמצום (עדונו של ש' ס' בעמ' 17, שורות 8-10) והבן ש' אישר בחקירתו כי לא נערכו שיפוצים כלשהם בבית
16 (עמ' 21 שורות 22-23).

17

18 לעניין שיפוצים שנערכו בבית ציין המערער כי לאורך כל שנות חייהם המשותפים של בני הזוג, הם
19 השקיעו מכספים משותפים בשיפוצו, וטען ביתר פירוט כי "הצדדים בנו/רכשו שערים, גינה, ציפו את הבית
20 באבן", אך לא סבר כי עליו לשמור קבלות מאחר ולא התכוון לניהול עתידי של הליך משפטי. לא הובאה אם
21 כן כל ראיה מצד המערער המוכיחה עריכת שיפוץ מסוג זה ואת שוויו הכספי בפרט. יתר על כן, המערער אף
22 לא ידע להעריך על דרך האומדנה את הסכום ששולם עבור עבודות השיפוץ הנטענות.

23

24 30. נזכיר כבר כאן כי בכל הנוגע להוכחת שיתוף ספציפי מכוח שיפוץ והשבחה של הנכס, דובר בפסיקה
25 על "שיפוץ מסיבי או תוספת בניה מהותית" – כלומר, שיפוץ שמבחינת אופיו ומהותו שינה את פני הנכס
26 והוביל להשבחתו באופן משמעותי. על כן נדמה כי עבודות השיפוץ להן טען המערער, גם אם היו נתמכות
27 בראיות אחרות, אינן עונות אחר אותה דרישה ואינן באות בגדרה.

28

29 31. תוקף "הסדר הממון" עליו חתם המערער שלא אושר על-ידי ערכאה שיפוטית:
30 מעל הכל, לחובת המערער עומד אותו הסכם, שבהתעלם משאלת תוקפו על פי חוק יחסי ממון, מלמד
31 על כיצד התייחסו הצדדים לבית, כאשר המערער רואה בו קניינה הבלעדי של המשיבה וכי אין לו כל זכות
32 בנכס זה.

33

34 32. כבר בתחילה אציין כי המערער מודה כי הוא חתום על ההסכם, אינו מתכחש לכך שהוא ידע על מה
35 הוא חותם בזמן אמת, וכי הכיר את תוכן ההסכם והבין את המשמעות הנובעות ממנו.

36

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 עם זאת טען, כי חתימתו נעשתה לאחר שהיה נתון ללחצים שהופעלו עליו מצד המשיבה. אלא שבית
2 משפט קמא בחן טענה זו ודחה אותה לאחר שציין כי ש' שלל טענה זו ובעדותו מסר: "ש: נכון שאמך דרשה
3 מאביך שירשום את הנוסח שהיא הכתיבה לו. ת: לא, זה נוסח שלה, הייתי עד. אבי כתב אותו חד משמעית.
4 מול הפנים שלי זה נכתב מילה במילה, ואבי התגאה בזה. אבי רצה להראות לנו הנה תראו. ש: נכון שאמך
5 הכתיבה לאביך את תוכנו של הסדר הממון. ת: לא, ממש לא". (עמ' 20 שורות 25-21).

6
7 אומנם, בית משפט קמא התייחס לסוגיה זו בתמציתיות, ולא מצא לדון בהרחבה בנסיבות עריכת
8 ההסכם, מששוכנע כי די היה ביתר הראיות כדי להוביל למסקנה כי למערער אין זכויות בבית. מכאן, שאלת
9 תוקפו של ההסכם אינה רלבנטית עוד, ומדובר בראיה נוספת ומצטברת לכלל הראיות המצויות בתיק.

10
11 אף שניתן היה לסיים כאן, הרי שבבחינת למעלה מהדרוש, אציין כי ניתן היה להכיר בתוקפו של
12 ההסכם, מאחר ולא עלה בידי המערער להוכיח לחץ מסיבי או כפייה בדרגה המקנה לו את זכות הביטול
13 בהתאם לקבוע בחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג – 1973 (להלן: "חוק החוזים"). עוד שוכנעתי כי מאחר
14 וההסכם מתייחס אך לנכס ספציפי – בבית ואינו כולל הסדרת מלוא העניינים הרכושיים, אין חובה לאשרו
15 בפני ערכאה שיפוטית והוא בעל תוקף מחייב. אבאר נימוקיי בהרחבה.

16
17 לחץ או כפייה בעת החתימה על "הסדר הממון":

18 המערער טען בעיקרי הטיעון מטעמו כי "...המשיבה דרשה ממנו תחת איומים ולחץ (בחודש 9/15
19 לאחר שמחודש 8/15 עשה כל שביכולתה כדי לסלקו מביתו) לרשום בכתב ידו שהבית ניתן לה במתנה
20 מאביה...המשיבה לחצה עליו תחת איומים ומניפולציות ובלחצם של בניו הגדולים ש' ו- ש' לכתוב בכתב
21 ידו כי אין לו דרישות כלפי הבית" (סעיפים 49 ו- 55 לעיקרי טיעון המערער).

22 אלא שמלבד טענותיו הכלליות להשפעה בלתי הוגנת, לא עלה בידי המערער להוכיח כי הופעל עליו,
23 הלכה למעשה, לחץ לשם החתימה על ההסכם. באופן דומה לא עלה בידי המערער לפרט את אופי המעשים
24 או האמירות שעומדים בבסיס טענתו.

25
26 אומנם בתחילת עדותו המערער חזר על טענותיו בדבר איומים ולחץ שהובילו לחתימתו על ההסכם,
27 עם זאת בהמשך הודה כי בניו לא לחצו עליו כי יעזוב את הבית אלא רק בקשו שיחדל מקשריו עם בת זוגו
28 הנוכחית. כמו כן הודה המערער כי היה זה הוא שבחר לעזוב את הבית וכי המשיבה לא כפתה עליו לעשות
29 כן.

30
31 יתר על כן התברר כי בעוד שההסכם נחתם בספטמבר 2015, המערער והמשיבה יצאו לחופשות
32 משותפות בבתי מלון, עד שבסוף חודש נובמבר 2015 החליט המערער לעזוב את הבית.

33
34
35
36 ראו חקירתו הנגדית של המערער:
37

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-11-70006 ס' נ' ס'

1 "ש: יש לי פה הזמנות ניקח את ציר הזמן מ-23/11/15 שסולקת לטענתך, יש לי פה ככה, הזמנה
2 למלון רמות בספטמבר 2015, או.קיי. אח"כ יש לי מלון עלמה ב-14/11/15 הזמנה על שמכם. מלון
3 ארבבל בת"א ביום 20/11/15 מלון בוטיק יקר, והשאלה שלי פשוטה, איך זה מתיישב בלויים ובתי
4 מלון סופ"ש סמוך לגירוש שלך החל מספטמבר, אתה מדבר אוגוסט 2015 עד נובמבר 2015 ואני
5 מראה לך שכל נובמבר אוקטובר אתם מבליים בסופ"ש במלונות אתה כ', הולכים לרסיטלים של
6 פסנתר, איך זה מתיישב עם כל ההצקות ודרישה לצאת מן הבית.
7 ת: זה מתיישב בזה שאנו מדברים על אירוע מסוים שהחל מס' ימים לפני עזיבתי. אנו מדברים על
8 ראש השנה. לשאלתך זה היה כעשר שעות בערך היא ושני הבנים שלי, ישבו "טחנו" אותי הביאו
9 אותי למצב שכבר לא יכולתי לסבול יותר.
10 ש: דר' ס' אתה מדבר על רה"ש ספטמבר, אני מדברת על אוקטובר ונובמבר אתם בסופ"ש.
11 ת: אולי לא רה"ש אולי מבחינת התזמון האירוע הדרמטי.
12 ש: באוגוסט 2015 הטלפון מצלצל ר' התקשרה, כ' מבררת ומתברר שלמרות שהבטחת שניתקת
13 הקשר עם א', שמה הפך להיות ר' או ר' והיא התקשרה אליך זה היה אירוע דרמטי שכל המשפחה
14 שלך דרשה שתנתק ממנה הקשר.
15 ת: לא, זה היה אחד מתוך סדרה של אירועים.
16 ש: אתה טוען שהיא גם השתמשה בבנים שלך כדי שיאימו עליך לעזוב את הבית. ראינו את הבנים
17 שלך שנשמעים דעתנים וישרים.
18 ת: נכון.
19 ש: אז איך אפשר להשפיע על אנשים דעתנים שיפעילו עליך לחצים לעזוב את הבית.
20 ת: בית המשפט התרשם מאישיותה והדומיננטיות של אשתי.
21 ש: התערבותם היתה רק שתחדל מקשריך מאישה שהורסת את המשפחה.
22 ת: בחלק, נכון.
23 ש: ציר זמן שעכשיו שנכון אוגוסט נובמבר והסילוק, נכון שכ' רצה אחר כך תחזור הביתה אל תלך
24 אל תעזוב, תעזוב אותה, תישאר איתי, תבחר תעשה חושבים אני תמכתי בך 35 שנה, השפילה
25 עצמה עד עפר.
26 ת: בחלק, כן.
27 ש: נכון שבסופו של דבר היא גם כתבה לך תשחרר אותנו מהמתח הזה, לא רוצה להסתכל מאחורי
28 גבי, תבחר אבל תבחר. נכון.
29 ת: נכון.
30 ש: ובחרת, עובדה.
31 ת: אם סולקתי והגישו נגדי תביעה אז נאלצתי לבחור לא בחרתי בצורה שלמה" (עמ' 38-39, שורות
32 12-34, 9-1 לפרוט).
33
34 מהאמור לעיל עולה, כי ההסכם נערך לפני אותן נסיבות עליהן הצביע המערער כמי שמכוון קמה
35 עילת הביטול, על פי סעיפים 17-18 לחוק החוזים (חלק כללי), וממילא אותה התנהגות של המשיבה או
36 ילדיהם המשותפים של הצדדים, אינה בגדר כפיה או עושק. המערער לא הוכיח כי חתם על ההסכם שנערך
37 בכתב ידו, עקב לחץ מסיבי תוך שימוש באמצעים לא חוקיים, וההתנהגות המיוחסת למשיבה וילדיהם אף
38 טבעית היא ומתחייבת במקרים של משבר דוגמת זה שפקד את חיי בני הזוג. באופן דומה לא נטען וגם לא

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 הוכח, כי בעת עריכת ההסכם, המערער היה ב"מצוקה" אשר פגמה באופן משמעותי בשיקול דעתו, כך
2 שהתקשרותו בהסכם הייתה נגועה בכפייה ממשית.

3
4 ראה לעניין זה האמור בע"א 4839/92 גז נ' כץ, מח(4) 749 [פורסם בנבו] (28.9.1994):

5
6 "על-פי סעיף 18 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן – חוק החוזים),
7 צד לחוזה יהיה רשאי לבטלו מחמת עושק בהתקיים שלושה תנאים מצטברים:
8 (א) מצוקה, חולשה שכלית או גופנית או חוסר ניסיון של הנעשק בזמן כריתת
9 החוזה; (ב) ניצול מצבו של הנעשק על-ידי העושק כדי לגרום לו להתקשר בחוזה;
10 (ג) תנאי חוזה הגרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל...אין לי צורך לבחון אם
11 שני התנאים האחרונים התקיימו במקרה זה, שכן סבורני שלא התקיים כאן
12 התנאי הראשון – לאמור: לא הוכח כי בזמן כריתת החוזה היה המערער נתון
13 ב"מצוקה" כמשמעה בסעיף 18 הנ"ל. אכן, קרוב לוודאי שאדם בגילו של
14 המערער ובהשתייכותו החברתית, שאינו מצליח לשאת אישה ולהקים משפחה,
15 נתון ללחץ חברתי-משפחתי וללחץ אישי-פנימי המעמידים אותו במצב רגשי
16 ונפשי לא קל; ברם, אין ראיה לכך שמצבו הנפשי של המערער הגיע כדי "מצב
17 של חומרה ושקיעה..." "..." שהסיט את שיקול-דעתו של המערער "סטייה של
18 ממש מנתיבו הנכון".

אישור "הסדר הממון" בפני ערכאה שיפוטית:

19
20
21
22 35. הוסיף המערער וטען כי אותו הסכם שנערך במהלך תקופת החיים המשותפים לא אושר, ועל כן הוא
23 נעדר תוקף של הסכם ממון.

24
25 עם זאת מההסכם עולה כי אינו נועד להסדיר את מכלול העניינים הרכשיים בין בני הזוג אלא
26 להבהיר את שהיה ידוע, וכי הבית הוא בבעלותה הבלעדית של המשיבה כמו גם מכונית *****.

27
28 36. במסגרת בע"מ 7468/11 פלוני נ' אלמונית [פורסם בנבו] (3.7.2012) נקבע כי חוזה שנערך בין בני זוג
29 העוסק אך בקביעת בעלות של אחד הצדדים בנכס מסוים, גם אם אינו מהווה הסכם ממון כהגדרתו בחוק,
30 יהיה בר תוקף במסגרת הסדר המשאבים בין הצדדים וניתן לאוכפו כך שאותו נכס יוחרג מאיזון.

31
32 ראה לעניין זה גם האמור בבג"צ 10605/02 גמליאל נ' בית-הדין הרבני הגדול, נח(2) 529 (2003):

33
34 "סעיף 1 לחוק יחסי ממון קובע כי הסכם ממון הוא "הסכם בין בני זוג המסדיר
35 יחסי ממון שביניהם..." "הסכם ממון יש לערוך בכתב, ועל-פי סעיף 2 לחוק, הוא
36 טעון אישור של בית-המשפט לענייני משפחה או של בית-הדין הדתי, אשר לו
37 סמכות השיפוט בענייני נישואין וגירושין של הצדדים להסכם. אין חולק כי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 ההסכם שנערך בין הצדדים במקרה שלפנינו לא הוגש לאישורה של ערכאה
2 כלשהי, ולפיכך אין הוא בבחינת "הסכם ממון", כמשמעותו בחוק יחסי
3 ממון...אלא שהסכם ממון איננו ההסדר האפשרי היחיד שחוק יחסי ממון
4 מתייחס אליו לצורך חלוקת הנכסים בין בני-זוג. סעיף 3(א) שבפרק השני לחוק
5 קובע בעניין זה כי "לא עשו בני הזוג הסכם ממון... יראום כמסכימים להסדר
6 איזון המשאבים לפי פרק זה, ויראו הסדר זה כמוסכם בהסכם ממון בעל תוקף
7 שנתמלאו בו הוראות סעיף 2". עוד נקבע בפרק השני לחוק יחסי ממון, בסעיף
8 5(א)(3), כי "עם פקיעת הנישואין... זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של
9 כלל נכסי בני הזוג, למעט – ...נכסים שבני-הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא
10 יאוזן ביניהם". במילים אחרות, מקום שבו אין בנמצא הסכם ממון תקף בין בני-
11 הזוג, מחיל החוק הסדר איזון משאבים, כמפורט בפרק השני. הסדר זה, שהינו
12 יציר הדין, עיקרו – חלוקה שוויונית של כלל הנכסים בין בני-הזוג, אך הוא
13 מאפשר לבני-הזוג להסכים בכתב גם על נכסים ששוויים לא יאוזן ביניהם,
14 כאמור בסעיף 5(א)(3), סיפה...במקרה שלפנינו אין בין בני-הזוג הסכם ממון,
15 כמשמעותו בחוק יחסי ממון, ועל-כן חל על יחסי הממון שביניהם הסדר איזון
16 המשאבים המפורט בפרק השני לחוק. במסגרת הסדר זה יש להביא בחשבון את
17 ההסכם הכתוב בין הצדדים, שממנו עולה כוונתם שלא לאזן ביניהם את שווי
18 הדירה במקרה של פקיעת הנישואין על-אף רישום הדירה על שם שני הצדדים,
19 שנעשה לצורכי משכנתה. הסכמה זו תואמת את הוראת סעיף 5(א)(3) סיפה
20 לחוק יחסי ממון, ועל-מנת שתקום די בהסכם "סתם", ובלבד שיהא בכתב, ואין
21 צורך באישורם של בית-המשפט או של בית-הדין המוסמך..."

22
23
24 37. מאחר ולא עלה בידי המערער להוכיח דבר מה נוסף ולהצביע על כוונת שיתוף, לא כל שכן לעמוד
25 בנטל ההוכחה המוגבר מאחר ומדובר בבית ובמגרש שניתנו למשיבה במתנה, שוכנעתי כי לא הוכחה כוונת
26 שיתוף ביחס אליהם. על כך יש להוסיף את המתחייב מההסכם המצביע על הלך הרוח של הצדדים, אשר
27 ראו בבית "נכס חיצוני".

28
29 כספים שנמשכו מהחשבון המשותף לטובת בת זוגו של המערער :

30
31 38. באופן דומה לא מצאתי כי נפלה טעות בקביעת בית משפט קמא לפיה על המערער להחזיר למשיבה
32 מחצית מהכספים שנמשכו מהחשבון המשותף לטובת בת זוגו, כמו גם בהערכת גובה הכספים שנמשכו
33 מהחשבון המשותף על דרך האומדנה.

34
35 39. סעיף 4 לחוק יחסי ממון קובע כי כל צד רשאי לעשות בקניינו כרצונו ואין בעצם הנישואין כדי לפגום
36 באמור: "אין בכריתת הנישואין או בקיומם כשלעצמם כדי לפגוע בקנינים של בני הזוג, להקנות לאחד מהם
37 זכויות בנכסי השני או להטיל עליו אחריות לחובות השני".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 עם זאת המדובר במחצית הקניין – רכושם המשותף של הצדדים הכולל גם את חשבון הבנק, כאשר המחצית
2 השנייה שייכת למשיבה. זאת להבדיל מכספים שהיו שייכים למערער באופן בלעדי בחשבון בנק נפרד והוא
3 עשה בהם שימוש לטובת מטרה כזו או אחרת, כי אז ספק אם היה ניתן להורות על השבתם.
4

5 40. כמו כן ראיתי לקבל את קביעתו העובדתית של בית משפט קמא לפיה אין מחלוקת שהמערער אכן
6 העביר לבת זוגו כספים מתוך הקופה המשותפת, ללא ידיעת וללא הסכמת המשיבה, ואף הגדיל לעשות ומסר
7 לידי בת זוגו כרטיס אשראי, ואפשר לה הלכה למעשה, משיכת כספים בלתי מוגבלת מהחשבון המשפחתי
8 המשותף.
9

10 בנקודה זו הודה המערער בחקירתו הנגדית כי העביר כסף לבת זוגו:

11 "ש: במכתב ההתנצלות לבן הקטן ל-ש' כתבת לו: "זה שנתתי כסף ל-א' זה טעות גדולה מודה אחזיר הכול
12 אני מתנצל על אתמול". נכון.

13 ת: נכון.

14 ש: אז כן נתת כסף ל-א' נכון.

15 ת: כן... " (עמ' 39 שורות 25-21 לפרוט').

16 בהמשך עדותו הוסיף ואמר כי: יש כאן שתי נשים שחוגגות עליי. בכול אני אשם". (עמ' 47 שורה 16).

17
18 41. כלומר, אותם כספים שהעביר המערער לטובת בת זוגו נמשכו מחשבונם המשותף של הצדדים לא
19 לטובת מטרה משותפת של משק הבית או הוצאות אחרות משותפות של הצדדים אלא למטרה זרה, שבוודאי
20 אם הייתה המשיבה נשאלת מראש לא הייתה מסכימה כי הכסף ישמש לטובת אותה המטרה. דבר זה מצדיק
21 השבת הכסף שנגזל מהמשיבה אשר נמשך שלא לשם הגשמת המטרות שלהן נועד החשבון המשותף.
22

23 42. בנוגע לגובה הסכום שהועמד על 240,000 ₪ כשמחציתו עומד כאמור על 120,000 ₪ - לא מצאתי
24 להתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בהערכת הסכום וקביעתו, ולא שוכנעתי כי באלה נפלה שגיאה
25 וכי ההערכה אינה סבירה בנסיבות העניין.
26

27 אומנם היקף הכספים שהועברו לא התברר עד תום אך תמים דעים אני עם עמדתו של בית משפט
28 קמא אשר נתן משקל למסרונים אותם כתב המערער לבת זוגו. כך ביום 7.9.2015 כתב: "מסתבר שב2014
29 החברה הייתה חייבת לי 200000 שקל. כעת אני חייב לה 130000 שקל. המשפחה שלי טוענת שזה
30 בגלל...את יודעת...התמיכה שלי בך. זה לא מדוייק אבל אם נקח תמיכה של 5000 שקל בחודש במשך שנה
31 זה יוצא 60000. לדעתי בשנה האחרונה זה התקרבו לפי שתיים. 100000 שקל בשנה..." ובהודעה נוספת
32 רשם המערער כאמור: "רוב ההוצאות לא היו על בסיס. הם היו על מה שקוראים מותרות ראיתי כמה
33 הוצאת והשארתי לך את הכרטיס כי ככה אני רגיל. נותן אמון. אבל לא מצליח להבין למה?"
34
35

36 בנו של המערער – ש' העיד כי אביו מסר לו כי העביר לבת זוגו סך של 250,000 ₪:

37
38 "ש: איזה סכומי כסף אביך העביר ל-א' בשנת 2015.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1 ת: קודם כל מה אני יודע את מה שהוא סיפר לי שהיה אירוע באוגוסט שבו הסתכל בהלם על זה שראה
2 חיוב בכרטיס אשראי, אז אמר לנו שנתן בידיה את כרטיס האשראי, בהתחלה טען כי זוהי הלוואה שהוא
3 נותן לה ואז לא ידעתי שזה על בסיס רומנטי, מה שאמר לנו זה סכום של 250,000 ₪ לנו? זה אני הייתי חדר
4 האירוח של המשפחה והיינו כל בני המשפחה...” (עמ' 18 שורות 8-24 לפרוט').

5
6 גם הבן ש' אישר את העברת הכספים :

7 **”ש:אתה ראית ראייה להעברת כספים ל-א' מאביך.**

8 **ת: הוא אישר לי זאת, הוא זה שאמר לי”** (עמ' 19 שורות 25-24 לפרוט').

9
10 **44.** מאחר ואין חולק כי המערער משך כספים מהחשבון המשותף לטובת מטרה זרה, המשיבה זכאית
11 להשבת הכספים ובית משפט קמא היה מוסמך להעריכם על דרך האומדנא.

12
13 ראה לעניין זה ע"א 9656/05 שורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציווד בניה בע"מ [פורסם בנבו]
14 (27.7.2008), שם נפסק:

15
16 **”אכן, מקום שהוכח קיומו של נזק, העובדה שאין אפשרות לחשב שיעור הנזק
17 במדויק, אין בה כשלעצמה כדי לשחרר את המעוול מתשלום פיצויים לניזוק.
18 אין אנו נדרשים בהכרח לדיוק מתמטי ולוודאות מוחלטת. די כי הנפגע יוכיח את
19 נזקו ואת הפיצוי המגיע לו בוודאות סבירה, המתבקשת מנסיבות העניין...הווה
20 אומר, כי במקרים בהם לאור טבעו ואופיו של הנזק קשה להוכיח בדיוקנות
21 ובוודאות את מידת הנזק ושיעור הפיצויים, די לו לנפגע שיביא אותם נתונים,
22 שניתן להביאם באופן סביר, תוך מתן שיקול דעת מתאים לבית המשפט לעריכת
23 אומדן להשלמת החסר...”**

24
25 **46.** לפני סיום אציין כי במסגרת עיקרי הטיעון ביקש המערער להציג לפנינו את מצבו הרפואי ובהודעה
26 מאוחרת מיום 20.9.2018, אף ציין כי זה פוגם בכושר השתכרותו. לא מצאתי להתעכב על הודעות אלה,
27 משהמידע המועלה בגדרן אינו רלוונטי להכרעה המתבקשת כאן.

28
29
30
31
32
33
34
35
36 **47.** לאור המקובץ אמליץ לחברותי לדחות את הערעור, תוך חיוב המערער בהוצאות המשיבה ובשכר
37 טרחת עורך דינה בסכום כולל של 15,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

סארי ג'יוני, שופט
[אב"ד]

1
2
3
4
5
6

השופטת ישראלה קראי גירון :

אני מסכימה.

ישראלה קראי-גירון, שופטת

7
8
9
10

השופטת אספרנצה אלון :

אני מסכימה.

אספרנצה אלון, שופטת

11
12
13

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור, תוך חיוב המערער בהוצאות המשיבה ובשכר טרחת עורך דינה
בסכום כולל של 15,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 70006-11-17 ס' נ' ס'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

המזכירות תעביר לידי בא כוח המשיבה, עבור המשיבה, את העירבון שהפקיד המערער בסך של 6,000 ₪, וזאת על חשבון הוצאות שפסקנו לטובתה, ככל שלא הוטל עליו עיקול.

מותר לפרסום ללא שמות הצדדים ובהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, ד' אדר ב' תשע"ט, 11 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.

אספרנצה אלון, שופטת

ישראלה קראי-גירון, שופטת

סארי ג'יוסי, שופט
[אב"ד]

13